

Başlarken

Sosyalizmin uzun güneş tutulması sona eriyor. Marksizm yeniden insanlığın önündeki temel sorunlara ışık tutacak kılavuz haline gelme olanağına kavuşuyor. Bir çeyrek yüzyıl boyunca dünyada ve Türkiye’de, solun düşünsel hayatı da dahil olmak üzere, fikirler dünyasında hegemonya kurmuş olan düşünce akımlarının, yani burjuva liberalizmi, bunun sol varyantı sivil toplumculuk-sol liberalizm, post-modernizm, post-Marksizm, post-Fordizm, küreselcilik gibi akımların etkisi daha bir süre boyunca hissedilecek elbette. Ama artık insanların, özellikle işçilerin ve gençlerin cevap aradığı sorulara getirebileceği bir aydınlık yok bunların. Onların düşüş dönemi başlıyor, Marksizmin yükseliş dönemi. Eğer Marksistler dünyanın işçilerinin, emekçilerinin, ezilen halklarının sesine ses katmayı bilirlerse, dünün kazanımlarını bugünün yeni sorunlarına ışık tutacak biçimde yaratıcı biçimde kullanmayı başarabilirlerse.

Bu umudun ardında yatan, elbette dünya çapında maddi hayatta meydana gelen değişikliklerdir. Bugün ne oluyor, bunu kavramak için önce dünü anlamamız lazım. Geride bırakmakta olduğumuz çeyrek yüzyıl kapitalizmin tarihinde görülmüş en sert değil, ama en uzun süren gericilik dönemi olmuştur. 1979’dan itibaren, önce Britanya’da, ardından ABD’de (ikisinin arasında Türkiye’de Özal yönetiminde) kapitalizmin uzun krizine cevap olarak uygulamaya konulan neo-liberalizm, giderek dünyanın dört bir yanına yayıldı. 1990’lı yıllarda “küreselleşme” adı altında billurlaşan neo-liberal strateji, uzun onyılların mücadeleleri sonucunda işçilerin ve emekçilerin kazanmış olduğu bütün kolektif mevzileri tırpanlayarak işçi sınıfını atomize etmeyi hedefliyordu. Amaç dünya ekonomik krizinin yükünü işçi sınıfının ve emekçilerin sırtına yüklemektir, böylece krizi uluslararası burjuvazinin çıkarları doğrultusunda aşmaktır. Bu süreç içinde çokuluslu şirketler ve bankalardan oluşan tekelci emperyalist

Devrimci Marksizm

sermaye, kendi suretinde bir dünya ekonomisi yaratarak bütün ülkelerin işçi sınıfları ve emekçileri arasında yarattığı rekabet sayesinde hâkim konumunu perçinlemeye yöneliyordu.

Kolektif çözümlere ilk darbe burjuvaziden gelmişti, bunu yozlaşmış işçi devletlerinin bürokrasisinin darbesi tamamlayacaktı. Ekim Devrimi ile açılan, Berlin'den Çin Denizi'ne kadar kapitalizmin bir dizi ülkede ilga edilmesiyle sonuçlanan süreç, 1989-91'de ardında büyük bir enkaz bırakarak tarih sahnesinden siliniyordu. Sovyetler Birliği'nde ve Doğu Avrupa'da kapitalist restorasyon politik rejimlerin çöküşünün izinde gelişirken, Çin'de, Vietnam'da, Kuzey Kore'de bürokratik işçi devleti kabuğu kapitalizme dönüşün kozası rolünü oynuyordu. Marksistlerin "kapitalizmden sosyalizme geçiş toplumları" olarak niteledikleri bu ülkelerde şimdi tarih tersine dönüyor, tarih ilk kez "sosyalizmden kapitalizme geçiş toplumları" türünden, daha önce hiç görülmemiş bir olguya tanık oluyordu.

Uluslararası sermayenin taarruzu ve kapitalizmin ilga edilmiş olduğu ülkelerin çöküşü bir araya gelince, işçi hareketinin ve bütün kurtuluş mücadelelerinin bağrında her düzeyde ciddi bir moral çöküntü yaşanmaya başladı. Kitlese işçi partileri sağa savruldu, sendikalar hem gücünü yitirmeye başladı, hem de teslimiyetçi politikalara yöneldi. Solcu aydınların önemli bölümü düne kadar kible diye belledikleri merkezlerin (Moskova, Pekin, Tiran) çöküntüye uğraması karşısında pusulalarını şaşırarak bildikleri her şeyi unutmaya karar verdiler, burjuvazinin fikirlerine maske giydirdiler ve sol fikirler olarak yeniden tedavüle soktular. Yarı yolda durmuş Nikaragua Devriminden (1979) bu yana tek bir muzaffer devrim yaşanmadı. Tarihte işçi sınıfının ve sosyalizmin daha zor durumlarda kaldığı olmuştu: 1922'de İtalya'da, 1933'te Almanya'da iktidara yükselmiş olan faşizm, 1933-43 arası kıta Avrupa'sının hemen hemen tamamını adım adım demir pençesi altına almış, işçi sendikalarını ve sosyalist hareketleri ezmişti. Yani 30'lu yıllar bir barbarlık dönemi idi. Ama işçi sınıfının krizi hiç içinde olduğumuz dönem kadar uzun sürmemişti. Ve 1848'den itibaren işçi sınıfının içinde sürekli yükseliş göstermiş olan Marksizm hiçbir krizde bu denli prestij yitirmemişti. Nazizmin hâkimiyeti altında bile Marksizmin işçi sınıfı saflarındaki etkisi tahrip edilememişti.

Burjuva liberalizmi işte bu dönemin hâkim ideolojisidir. Sol aydınları, hatta sendikaları ve sol partileri etkisine alan sivil toplumculuk-sol liberalizm, post-Marksizm, post-modernizm, post-Fordizm, küreselcilik ve diğerleri de bunun soldaki yankılarıdır. Teorik ve felsefi temelleri bakımından farklı olan bütün bu ekollerin iki ortak yanı var. Birincisi, Sovyetler Birliği'nin çöküşüyle birlikte tarihin sonunu ilân eden Fukuyama'ya soldan yankı yapmalarındır. Burjuva liberal uluslararası düzen insan ufkunun sınırlarıdır ve hayal edebileceği en az kötü düzendir. Hele Türkiye gibi ülkelerde, bu düzene ulaşmak bü-

yük bir ilerlemedir. Küreselleşmenin ve AB'nin Türkiye'ye demokrasi getireceği konusundaki hayaller bütünüyle bunun ifadesidir. İkincisi, bütün bu teoriler toplumun sınıflara bölünmüş olmasından doğan çatışma ve mücadelelerin toplumların tarihsel gelişmesinde merkezi dinamik olduğunun reddi üzerinde yükselir. Post-modernizm görünürde modernizme karşıdır, ama büyük anlatılara karşı savaş açması, Marksizmi ve onun komünist programını, yani toplumu insani ihtiyaçlara uygun tarzda bir bütün olarak yeniden kurma iddiasını yıkmak içindir. Uluslararası burjuvazi işçi sınıfına ve emekçilere karşı kapitalizmin tarihinin en büyük taarruzlarından birini sürdürürken, post-modernizm adına konuşanlar Ağustos böcekleri gibi şakıyarak sınıf mücadelesinin bitmiş olduğunu, artık kimlikler çağında yaşadığımızı ilan etmekte beis görmemişler, böylece burjuvazinin mistifikasyon değirmenine su taşımışlardır. Post-Marksizm, adında "Marksizm" ifadesi yer alsa bile, Marksizmi kendi içinden tanımaz hale getirme çabasıdır: Her sosyal konunun kurulacak söylemle belirleneceği iddiası, esas olarak sınıf konularının maddi belirlenimine karşı geliştirilmiştir. Sol liberalizm, toplumların hareketinde devlet ile sivil toplumun mücadelesinin belirleyici olduğunu temel yönetsel önerme olarak ileri sürmekle, *Komünist Manifesto*'nun "bugüne kadar varolmuş bütün toplumların tarihi sınıf mücadelelerinin tarihidir" tezini çürütmeyi amaçlamaktadır. Post-Fordizm sermayenin "kalite" uygulaması adı altında işçileri sendikalarından kopararak işletmeye bağlamasını, gittikçe daha az sayıda işçinin daha fazla iş yapmasını öngören yalın üretimi, bütün işçilerin düzensiz ve/veya güvencesiz çalışmasını sağlamak için geliştirilen esneklik kavramını, yeni teknolojilerin ve dünya pazarının zorunlu sonuçları olarak ilan etmekle, sermayenin büyük taarruzunu işçilerin ve sendikaların bilincine kaçınılmaz, hatta her iki tarafın da yararına bir gelişme diye kazımış ve sınıf mücadelesinin önünde gerçek bir düşünsel engel olmuştur. Soldaki küreselcilik, kapitalizmin artık dünya çapında hâkimiyetini sarsılmaz biçimde yerleştirdiğine ilişkin bir inançtır, onu bir doğa olayı gibi kaçınılmaz ilân ederek işçi sınıfının mücadelesinin önüne baştan barikatlar yerleştirir. Tabii böylece kendini de barikatların öteki yanına yerleştirmiş olur.

İşte bugün bütün bu ekollerin paylaştığı bu iki felsefi temel sarsılmaktadır. Demokrasinin ve insan haklarının yatağı gibi sunulan "küreselleşme"nin, çirkin yüzünü Kosova (1999), Afganistan (2001) ve Irak'ta (2003) ardı ardına göstermesi, ABD'nin ve Britanya'nın on binlerce, belki yüz binin üzerinde sivilin hayatına mal olan bu operasyonlarda Ebu Garip, Guantanamo, Patriot Yasası gibi uygulamalarda simgeleşen tarzda demokrasi ve insan hakları ile alay edercesine davranması, artık uluslararası çapta "küreselleşme"nin ulus-devletlerin ötesine geçen ilerici bir düzen olarak savunulmasını olanaklı olmaktan çıkarmıştır. Irak'ın işgali ile birlikte "küreselleşme"nin emperyalizmin kod adı olduğu ortaya çıkmıştır.

Devrimci Marksizm

Ama bundan da önemlisi, dünyanın dört bir yanında işçi ve emekçi kitlelerinin emperyalizme ve kapitalizme karşı mücadele bayrağını yükseltmesidir. Dünya çapında toplumsal ve ulusal mücadeleler 1979'dan itibaren önce bir yenilgiler zinciri biçiminde gelişmiş, sonra da hissedilir derecede azalmıştı. 1994'ten itibaren bir kıpırdanma durumun değişmekte olduğunun ilk işaretlerini verdi. Meksika'daki Zapatista isyanına, İtalya'da, Fransa'da, Güney Kore'de işçi sınıfının sokakları doldurması ve grevlere gitmesi eşlik etti. Ama dönüm noktası, uluslararası planda 1999 Seattle eylemi ve Latin Amerika'da 2001 Aralık ayında Arjantin'de yaşanan devrimci kriz oldu. Seattle, dünyanın dört bir köşesinde işçilerin, emekçilerin, ezilen halk ve katmanların "küreselleşme" politikalarından hoşnutsuzluğunu barikatlar kurarak ifade ettiği, doğası gereği enternasyonalist bir eylem olarak uluslararası işçi sınıfının harekete geçmesi bakımından bir işaret fişeği oldu. Onu izleyen 21. yüzyıl, sınıf mücadelelerini yeniden gündemin merkezine oturttu.

Latin Amerika'nın çeşitli ülkelerinde büyük kitleler sermayenin kalelerini topa tutmaya başladı. Arjantin'de İMF politikalarının yarattığı derin ekonomik krize cevap olarak doğan 2001 devrimci krizinde yirmi gün içinde dört başkan devrildi; ardından mahalle komiteleri kuruldu, işsizler hareketi *piqueteros* ve mücadele halindeki fabrikaların işçileriyle birleşti. Ekvador'da, 1997'de on milyonluk bir ülkede bir milyon insanın neo-liberalizme karşı sokağa çıkması sonucunda başkanın "deli raporu"yla görevden alınmasını, 2000 yılında kitlelerin iktidarı 24 saat boyunca fethetmeleri izledi. 2005'te Ekvador emekçileri ve yerlileri bir başkan daha devirdi. Venezüella'da 1998'de başa geçen ve adım adım radikalleşen Chavez'e karşı burjuvazi ABD emperyalizminin desteğiyle bir darbe düzenleyince, yüz binlerce kent yoksulu ve işçi sokakları doldurdu ve darbeyi ezdi. O günden bu yana Venezüella'da emekçi halkın kazanımları her geçen gün derinleşiyor. Bolivya devrimci yükselişte en ileri giden ülke oldu. 2003 yılında Bolivya'nın işçileri, kent yoksulları, koka yaprağı üreticileri, köylüleri bir oldular, petrolü ve doğal gazı emperyalist şirketlere peşkeş çeken başkanı yüzlerce ölü pahasına devirdiler. Yeni gelen başkan da 2005'te yaşanan devrimci krizde aynı kaderi paylaştı. Burjuva parlamentosu, kitlelerin basınından kurtulmak üzere başkent La Paz'dan Sucre kentine kaçırıldı. Ama devrimci kitlelerin kurduğu Halk Meclisi bir ikinci iktidar odağı olamadan burjuvazi ABD'nin ve bölge ülkelerinin yardımıyla bir manevra yaparak seçimler yoluyla tehlikeyi bir kez daha atlattı. Latin Amerika'nın diğer ülkelerinde yaşanan son derece radikal kitle eylemlerini, toprak ve fabrika işgallerini yazmıyoruz. Sadece politikleşerek varolan rejimi tehdit eden, devrimi toplumun gündemine yerleştiren krizlerden söz ettiğimizde bile, yeni bir döneme girmekte olduğumuz ortaya çıkıyor.

21. yüzyılın başı Avrupa kıtasında da büyük eylemler ve aktif genel grev-

ler dönemi oldu. 2000'li yıllarda defalarca genel grev yaşayan ülkeler arasında İtalya, Yunanistan, İspanya, Fransa, Belçika ve Avusturya'nın, büyük ve militan grevler yaşayan ülkeler arasında ise Almanya ve Britanya'nın adlarını anmak gerekir. Tekrar tekrar genel grevler yaşayan İtalya'da 2002'de iş güvencesini korumak amacıyla bir günde 3 milyon insan çeşitli kentlerin sokaklarını doldurdu. Ama kıta Avrupa'sında barikatları yeniden gündeme getiren ülke, tarihten süzülüp gelen devrimci geleneğiyle yine Fransa oldu. Bu yılın Şubat ayının başından Nisan ayının ortasına kadar, geleceğin işçileri öğrenciler, bugünün işçileriyle ve dünün işçileri emeklilerle el ele verip, beş kez dev gösteriler düzenlediler. İki aktif genel grevin her birinde 3 milyon insan 160 dolayında kentin sokaklarını fethetti. Paris'te yine 1968'in hayaleti dolaşmaya başladı. Bu eylemlerin başlamasından sadece üç ay önce ise, Fransa'nın varoşları *cité*'lerin yoksul göçmen işçi çocukları, düzene karşı nefretlerini o düzenin her türlü simgesine saldırarak, yakarak, yıkarak ortaya koymuşlardı. İşte, bir yıl önce 29 Mayıs 2005'te şatafatlı Avrupa Anayasası'na "hayır" diyen Fransa'nın bu emekçi çoğunluğu idi. (Bunu Hollanda işçi ve emekçilerinin daha da açık farklı "hayır"ı izleyecekti.) Sadece tekil ülkeler değil, Avrupa Birliği'nin kendisi de kitlelerin basıncı altında giderek bir krizin eşliğine yaklaşmaya başlamıştır. Avrupa işçileri kendilerini düzenin sadık bendeleri olarak yaftalayan solculara ağır bir tokat indiriyorlar!

Sınıf mücadeleleri Asya'da da ülkeden ülkeye dolaşıyor. 1998 Asya krizinde Endonezya ve Güney Kore güçlü mücadelelerle çalkalandı. Kapitalizmin restorasyonunun yarattığı toplumsal travmanın etkisi altında her sene binlerle yaşanan ama yerel kalan köylü isyanları ve işçi eylemleri, Çin'i sınıf mücadelelerinin sahnesi haline getiriyor. Nepal'de Maoist gerillalar, dünyanın bütünüyle değiştiği tezleriyle alay edercesine, tam bir köylü komünizmi temelinde kraliyet rejimini sarsıyorlar, kralın bütün demokratik hakları ayaklar altına alması üzerine neredeyse halkın tamamı muhalefet saflarına geçiyor.

Ortadoğu'da Irak halkı emperyalizme, Filistin halkı ise Siyonizme karşı onurlu bir direniş sürdürüyor. ABD'nin açtığı sürekli savaş döneminde, savaşa ve işgale karşı direnişler, yeni bir geleceğin kurulması açısından işçi ve emekçilerin mücadelesinin yanında belirleyici rol oynayacaktır. Irak ve Filistin direnişleri aynı zamanda, son çeyrek yüzyıldır sürekli gerilemekte olan ve sadece birkaç örnekle sınırlı hale gelen (Kürt, Tamil, Latin Amerika'da yerli hareketi) ezilen ulus ve halkların kurtuluşu davasının yeniden ayağa kalkması anlamına geliyor.

Dünya sisteminin en güçlü ülkesi ABD'de bile rüzgâr işçiden yana esmeye başlıyor. 2005 sonunun New York metro grevini Mart sonu ve Nisan başında devletin göçmen işçiler aleyhine çıkarmayı planladığı yasaya karşı dev eylemler izledi. Mart sonunda Los Angeles tarihinin en büyük gösterisine (500

Devrimci Marksizm

bin kişi) tanık oldu. 10 Nisan'da ise ülkenin değişik kentlerinde en az bir milyon insan sokağa çıktı.

Uluslararası solun büyük kesimleri bu yeni döneme ayak uydurma kapasitesini yitirmiş durumda. Sol liberalizm kendi kendini yadsıma dönemine girdi bile. Bütün 1990'lı yıllar boyunca "küreselleşme"nin kaçınılmaz olduğunu tekrarlayıp duran sol liberaller, 1999 Seattle savaşının ve "küreselleşme karşıtı" hareketin doğuşunun ertesinde, kitlelerin "küreselleşme"nin kaçınılmaz olmadığını pratikte kanıtlamalarıyla birlikte, eski tezlerini derhal çöpe atarak bu sefer "küreselleşme"ye kendi içinden bir alternatif aramaya başladılar. Dün sınıf sorunlarını "yoksulluk edebiyatı" diye küçümseyenler, bugün "küreselleşme" stratejisinin yarattığı yoksulluğa karşı mücadeleyi "alternatif küreselleşme" adı altında düzen içine çekmeye çalışıyorlar. Dün ABD'nin savaflara hazırlandığını yadsıyanlar, bugün hiçbir şey olmamış gibi pişkinlikle savaş karşıtı hareketi tekellerine almaya çalışıyorlar.

Kadim Stalinist hareket 1991 ertesinde ışık hızıyla sosyal demokratikleştikten sonra şimdi de sosyal demokrasinin yeni zeminine kayıyor, burjuva siyasi güçlerinin, liberalizmi benimsemiş, işçiler adına işçi haklarına saldırıları onaylayan sol kanadı haline geliyor. Bu sağa kayışa direnenler (Yunanistan'da KKE, Portekiz Komünist Partisi, bizde TKP vb.) enternasyonalizmin her zamankinden yakıcı ve somut bir ihtiyaç haline geldiği bir dünyada milliyetçi savrulma içinde. Bazıları da (Kıbrıs'ta AKEL ve Rusya'da RFKP) hem liberalleşiyor, hem milliyetçilik yapıyorlar.

Sosyal demokrasi çoktan neo-liberalizmin sol kanadı haline geldi, esas olarak AB emperyalizminin ABD'ye bir alternatif olarak sunulması işlevini görüyor. Gerillacı hareketlerin önemli bir bölümü parlamentarizme ve düzene bütünüyle angaje olmuş durumda, Brezilya ve Uruguay gibi ülkelerde burjuvazinin kapitalist programının yürütücüsü haline geldiler. Yeni dönem her ülkede kendine uygun yeni bir işçi sınıfı partisi bekliyor: proleter, devrimci ve enternasyonalist bir işçi partisi.

Türkiye bu tempoya uymuyor. Eşitsiz gelişme yasası bu alanda da hükmünü icra ediyor. Sınıf mücadelesi 1960-80 arası dönem bir yana, 1987-1997 dönemine göre bile son derecede geri düzeyde seyrediyor. Hatta son yarım yüzyılın (özel koşullara sahip 1980-87 arası dönem dışında) en geri düzeyinde olduğu bile söylenebilir. Oysa neo-liberal taarruz özelleştirme, kuralsızlaştırma, sosyal hizmetlerin tırpanlanması, işgücü piyasasının esnekleştirilmesi, üretimin yalınlaştırılması açısından son yıllarda muazzam bir atılım yapmıştır. İşçiler buna karşı mevzii mücadeleler vermiyor değil. SEKA direnişi bunun sadece en parlak örneği. Ne var ki, sendika bürokrasisi tarihinde görülmedik kadar alçalmış durumda. Kamu sektöründe örgütlü olan ve özelleştirmelerle her geçen gün yara alan Türk-İş'te hâkim eğilim batan geminin son mallarını sahiplen-

mek. DİSK, ABD emperyalizminin Türkiye işçi hareketi üzerindeki etkisine bir tepki olarak doğmuştu, bugün AB emperyalizmin etkisinin başlıca aracısı haline gelecek kadar düzene bağlı bir önderlik tarafından yönetiliyor. KESK 1990'lı yıllarda proletaryanın sendikal alandaki öncü gücü iken, 2000'li yıllarda teslimiyet bayrağını çekmiş durumda, sanki kaderine razı olmuş, Türkiye'nin AB'ye girişini gözlüyor. Proletarya sendikaları yeniden kazanmak zorunda.

Bu topraklarda mücadele içinde olan tek bir güç var bugün: Kürt halkı kıpır kıpır. 2005 Newrozu Diyarbakır'da bir milyona yakın insanı bir araya getirdiğinde bu canlanışın ilk işareti ortaya çıkmıştı. 2005 yılı içinde Batman Beşiri'de, Batman'ın içinde, Silopi'de, Şemdinli ve Yüksekova'da yaşanan olaylarda halkın ortaya koyduğu mücadele azmî, gerçek bir serhildan eğiliminin gelişmekte olduğunu gösteriyordu. Bu eğilim Mart sonu ve Nisan başında önce Diyarbakır'da, sonra başka kent ve kasabalarda gerçek bir patlama ile açıkça kanıtlandı. Ne var ki, Kürt halkının bu mücadelecî eğilimi çok ciddi engellerle karşı karşıya. Ortadoğu'nun genel konjonktürü, ABD'nin Irak işgalinin yarattığı gerici atmosfer, Türk devletinin her tür siyasi çözümden vebadan kaçarcasına uzak durması, bölge devletlerinin Kürtlere karşı kurmuş olduğu kutsal ittifak, Irak Kürt önderliğinin izlediği politika ve Türkiye'deki Kürt hareketinin ideolojik-politik yönelişindeki büyük sorunlar mücadelenin ufkunu karartıyor. Üstelik devlet ve burjuvazinin medyası, şovenizmi sürekli pompaladığı için Kürt halkının mücadelesi yükseldikçe, Türk tarafından emekçi sınıflarda devletin yanında yer alma eğilimi güçleniyor. Burjuvazi ve devlet 2005 Newrozunun bir serhildan eğilimini ortaya koyduğunu erkenden fark etti. Mersin'deki bayrak olayı, "sözde vatandaşlar"a karşı Genelkurmay'ın "topyekûn savaş" çağrısı, bayrak mitingleri ve artık kanıksanmaya başlanan faşist linç girişimleri hep bu serhildan eğilimine karşı alınmış tedbirlerdir. Bugün gündeme getirilen Terörle Mücadele Yasası değişiklikleri, doğrudan doğruya serhildanı hedef alıyor. Bu şovenist ortamda faşizm derinden derine güçleniyor. Soldaki milliyetçiler de onun kozası rolünü oynuyor. Önümüzdeki seçimlerde faşist hareket tarihinde ilk kez iktidara oynayacak. Ortadoğu'da derinleşmekte olan sürekli savaşı da göz önüne alırsak, Türkiye işçi sınıfını ve sosyalist hareketini zorlu günler bekliyor.

Bütün bu faktörlerin etkisi altında sol neredeyse bir çürüme içindedir. Bugün bu topraklarda ağırlık taşıyan akımlar arasında ana damarlar sol liberalizm ile kendine "ulusalci" adını takan kapıkulu soldur. Bunların her ikisi de Türkiye burjuvazisinin bağrında varolan politikaların solda bulunduğu yankıdır. Biri, sol liberalizm, burjuvazinin dünya kapitalizmiyle bütünleşme ve neo-liberal küreselci stratejiyi tam olarak oturtma yönelişinin soldaki sîlik gölgesi rolünü oynuyor. Öteki, yani kapıkulu sol ise, burjuva devletinin tehditlerden korunma-

Devrimci Marksizm

sını öncelik olarak alan eğilimin bir uzantısıdır. İçinde yaşadığımız bu emperyalist yeniden-paylaşım döneminde özellikle bu bölgede ortaya çıkan sarsıntılar ve Kürt halkının bir türlü tükenmek bilmeyen mücadeleciliği karşısında, burjuva devletinın bağrında “ulusal çıkarlar” söylemi etrafında oluşturulan hattın soldaki borazanıdır. Türkiye’de konjonktürün yeniden işçi sınıfının ve solun aleyhine dönmesini sağlayan 28 Şubat’ın sol kanadıdır bu akım. Liberal sol ve ulusal sol hareketler solda sadece siyasi ve örgütsel olarak önemli bir ağırlık taşımıyorlar. Teorik ve düşünsel alanda da bu iki akımın fikirleri büyük bir etkiye sahiptir. Her iki ana damarın da temelleri son derece zayıftır. Sol liberalizm 90’lı yıllarda “küreselleşme”yi yüceltirken ve kaçınılmaz ilân ederken, 1999 Seattle savaşı sonrasında mecburen eleştirel bir tavır almaya başlamıştır. Irak savaşı ile birlikte eski pozisyonlarını savunması iyice güçleşmiştir. Yarın sınıf mücadeleleri yükselmeye başladığında maddi temeli bütünüyle ayaklarının altından kayacaktır. Kapıkulu sol ise temelden büyük bir çelişkiyle karşı karşıyadır. Türkiye’yi parçalamayı planladığını hayal ettiği emperyalist Batı’ya, özellikle ABD’ye karşı, bütün gücünü TSK’ya destek vermeye hasrediyor. Oysa NATO üyesi Türkiye’de TSK, en Batıcı, en Amerikancı güç!

Geri kalan sol bu iki kutuptan bağımsız bir ideolojik-politik tavır geliştiremiyor. Büyük çoğunluk belirleyici politik sorunlarda bu ikisi arasında yalpalıyor. Kimi “yurtseverlik” adı altında milliyetçi bir çizgi izliyor. Kimi “alternatif küreselleşme” damgasıyla liberalizme güç taşıyor. Kimi de hem sol liberalizmden, hem milliyetçilikten etkileniyor. En önemlisi, sol geçmişle hesaplaşmaya bir türlü cesaret edemiyor. Ekim Devriminin ürünü koskoca Sovyet devletinın tarih sahnesinden silinmesini görmezlikten geliyor. Bunun ardında yatan sorunları incelemekten kaçınıyor. Bunları yapmayınca, işçi devletlerinin altını oymuş olan bürokrasinin teorisini, ideolojisini, programını ve politikasını eleştirel bir süzgeçten geçiremiyor ve yerinde sayıyor.

Bu tablo uluslararası alanda gerekli olan proleter devrimci ve enternasyonalist bir işçi partisinin kuruluşunu Türkiye’de de yakıcı hale getiriyor. Ama devrimci bir parti yepyeni bir dünya kurma konusunda bir iddia demektir. Böyle bir partinin teoriye ihtiyacı vardır. Açılmakta olan yeni dönemde, Marksist teorinin de Türkiye topraklarında yeni bir atılım yapması gerekiyor. Bundan muradımız Marksizmin sorunlarını akademik düzeyde ele alan bir teori değildir. Toplumsal harekete, sınıf mücadelelerine ışık tutan, geçmişin analizinden çıkartılan dersleri bugün ve yarın benimsenecek hareket hattını belirleme amacıyla güncelleştiren, günümüz dünyasını değiştirmek amacıyla kavrama çabası içinde Marksizmin zengin birikimini harekete geçiren, somut durumun somut analizi ile devrimci harekete yol gösteren bir teori. Elbette, Marx’ın ifadesiyle “bilime giden bir kraliyet yolu olmadığı”, yani dünyayı bütün karmaşıklığı ve zenginliği içinde analiz etmek büyük bir düşünsel çabayı gerektirdiği için, bu

tür militan bir teori de geçmişin ve günümüzün tartışmalarını bazen en üst teorik düzeyde kendine konu almak zorundadır. Marksizmin ve büyük Marksist düşünürlerin dünyayı kavrama çabasında ayırıcı yanlarından biri, insanlığın geliştirdiği bütün önemli düşünce akımlarıyla tartışma içinde olmalarıdır. İşte **Devrimci Marksizm** bu vazgeçilmez ama zor ve zorlu görevi yerine getirmek amacıyla çıkıyor.

İşçi Mücadelesi, yayın hayatına 2002 yılı başında iki aylık bir dergi olarak başladı. 2005 sonbaharında ise, aylık bir gazeteye dönüştü. Devrimci bir işçi partisinin kuruluşu için kitlelere hitap etmeyi amaçlayan bu tür bir yayım, devrimci Marksizmin teorik alanda geliştirilmesi ile el ele gitmek zorundaydı. **İşçi Mücadelesi**, elinizdeki dergi ile devrimci teoriyi geliştirme çabasını daha geniş bir Marksist halka ile birlikte yürütme yolunda ilk adımını atıyor. **Devrimci Marksizm** dergisinin Yayın Kurulu, **İşçi Mücadelesi** gazetesinin yayınlanmasında sorumluluk almış olanların yanı sıra başka devrimci Marksistlere de yer veriyor. Dergi bu Yayın Kurulu'nun özerk kararlarıyla yönetilecek. Dergide yayımlanan yazılar elbette esas olarak yazarlarının sorumluluğundadır. Ama **Devrimci Marksizm** genel yayın politikası olarak çağımızın sorunlarını devrimci Marksist teorinin bütünselliği zemininde ele alacak, değerlendirecek, çözümleyecek. Bu dergi, 1988 ile 1999 arasında yayımlanmış olan **Sınıf Bilinci** dergisinin mirasına bütünüyle sahip çıkıyor ve onun çabasını ileri taşıma görevini üstleniyor. Bu görevi üstlenmekle, devrimci Marksizmin Türkiye'nin düşünsel ve politik hayatı içindeki sürekliliğine önemli bir katkı yapmakta olduğumuzu düşünüyoruz.

Bizim savunduğumuz Marksizm, o dönemde olduğu gibi bugün de, dünyayı karmaşıklığı, zenginliği, çok boyutluluğu içinde kavramaya çalışan, eleştirinin gerçeği kavramada temel araç olduğunu ve "sadece gerçeğin devrimci olduğunu" savunan bir Marksizm. Burjuva demokrasi olmadan demokrasiyi, proleter demokrasisini, toplumsal projesinin merkezine alan bir Marksizm. Tek bir ülkenin ve onun "yönetici partisi"nin uzantısı haline gelmeden enternasyonalist olmayı, gerçek anlamda enternasyonalizmi, sosyalizmin olmazsa olmaz koşulu sayan bir Marksizm. "Tek ülkede sosyalizm" sözde teorisine karşı dünya devrimi perspektifini savunan ve tek tek ülkelerdeki mücadeleleri, kazanımları, bazen uzun bir dönem boyunca yalıtılabilecek olan devrimleri kapitalizme karşı sonuna kadar savunmakla birlikte bütün bunların asıl anlamını dünya devrimi mücadelesinde bulduğunu gözden uzak tutmayan bir Marksizm. İnsanlığın kurtuluşunu sağlayacak olan sosyalizmin esas öznesinin uluslararası bir sınıf olan işçi sınıfı olduğunu savunan bir Marksizm. Bunu bir an için bile unutmadan toplumun öteki ezilenlerinin (ezilen uluslar, kadınlar, gençler vb.) kurtuluşu için de mücadele veren bir Marksizm. Bütünsel bir kurtuluşu insanın her alandaki potansiyelinin önünü açmak ve yeteneklerini sonuna kadar geliş-

Devrimci Marksizm

tirmek amacıyla gerçekleştirmeyi hedefleyen bir Marksizm. Yöntemini eleştirel ve devrimci olarak belirleyen ve eleştirisinin sonuçlarından korkmayan bir Marksizm. Kısacası, devrimci Marksizm.

Bu zeminden hareketle dünyayı kavramaya çalışırken, insan düşüncesinin ulaştığı en yüksek dorukları öncülümüz olarak alıyoruz. Birinci Enternasyonal'den Dördüncüsüne, on dokuzuncu yüzyıldan bu yana kapitalizme, 1920'li yılların ortasından itibaren işçi devletlerinde iktidarı gasp eden bürokrasiye karşı devrimci Marksizmin bayrağını yükselten bütün düşünürlere sahip çıkıyoruz. İkinci ve Üçüncü Enternasyonallerin yozlaşmasına ve tasfiyesine yol açan bütün akımları acımasızca eleştiriyoruz. Dördüncü Enternasyonal geleneğinden geldiği halde, bugün düzenin dışlıları arasında liberalleşen, Marx'ın, Engels'in, Lenin'in ve Trotskiy'in temel kavramı proletarya diktatörlüğünden vazgeçen akımlardan kendimizi ayırıyoruz.

Amacımız emperyalizm ve kapitalizmin düşünürleriyle fikri bir savaşa girmek. Eskilerin deyimiyle, düzenin temsilcileriyle bir "müsademe-i efkâr"a, bir fikirler savaşına giriyoruz. Soldaki düşünceleri de sık sık karşımıza alacağız, çünkü bunların bir bölümü işçi sınıfının devrimci hareketinin önünde engel olarak yükselen, burjuvazinin ve işçi devletlerini yozlaştırmış olan bürokrasinin fikri dünyalarını işçi sınıfı saflarına taşıyan fikirler. İşte bu yüzden, Stalinizmden sivil toplumculuğa kadar bu engelleri mutlaka karşımıza almak zorundayız.

Çağ değişiyor. İşçi sınıfı ve emekçiler yeniden ayağa kalkıyor. Mücadele edenlerin, sivil toplumu sınıflara ayırtırmadan özgürlük alanı olarak sunan fikirlere ihtiyacı yoktur. Onlar bir sınıfı bir başka sınıfla karşı karşıya getiren koşulları anlayabilmek ve bu kavganın kazanılması için iki yüz yıllık sınıf mücadelesinin derslerini sindirebilmek ihtiyacı içindedirler. Barikatlara çıkan insanların, her şeyin göreliliği olduğu, gerçeğin "çok parçalı" olduğu fantezileriyle geçirecek vakitleri yoktur. Onlar somut durumun dakik bir analizini yapabilen ve kendilerine zaferin kapılarını açan bir teoriye ihtiyaç duyarlar. Arjantinli işsiz, İtalyan işçisinin, Bolivyalı yerlinin, Fransız öğrencisinin, Çinli köylünün, ezilen Kürdün, mücadeleye giren Türk işçisinin Marksizme ihtiyacı vardır. İhtiyacı vardır ama ancak Marksistler bu teoriyi geliştirir, güncel olana uygular ve mümkün olduğu kadar yayarlarsa onlar da bu teoriye erişebilecektir. Bu derginin amacı, mücadele eden, kapitalizmle hesaplaşan ve sonunda devrim yoluna giren insanlara Türkiye çapında Marksist teorinin canlı sesini taşımaktır.

Enternasyonalist ve devrimci bir Marksizmin yeniden doğuşunu anlamlı bulan herkesi bu dergiye katkıda bulunmaya çağırıyoruz.